

BERETNING 2011

KOORDINERING
NY STRATEGI
LICENSER INFRASTRUKTUR
BRUGERFOKUS
VIDENDELING

**Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek
Beretning 2011**

Udgivet i 2012 af
Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek
Kulturstyrelsen
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

Telefon: 33 73 33 73
deff@kulturstyrelsen.dk
www.deff.dk

Grafisk tilrettelæggelse: Stæhr Grafisk
Tryk: C.S. Grafisk
Oplag: 600

Foto: Tobias Toyberg

ISBN: 978-87-92681-37-9
Elektronisk ISBN: 978-87-92681-38-6

Publikationen kan hentes på
www.deff.dk og
www.kulturstyrelsen.dk

INDHOLD

- 5: Forord
- 6: Indledning
- 7: Om DEFFs virke
- 8: Aktiviteter i DEFF 2011
- 10: Strategi og indsats 2012

Programgrupper og Licensgrupper

- 12: Programgruppe A: Adgang til viden for alle via en optimal digital infrastruktur
- 14: Programgruppe B: Kompetencer og tjenester til støtte for undervisning, læring og udvikling
- 16: Programgruppe C: Kompetencer og tjenester til støtte for forskning og udvikling
- 18: Programgruppe D: Kompetencer og tjenester til støtte for innovation og erhvervsfremme
- 20: Licensgruppen for Uddannelsesbiblioteker (LUB)
- 22: Licensgruppen for Universiteter og Forskningsbiblioteker (LUF)

- 24: Knowledge Exchange
- 26: Regnskab 2011
- 28: Organisering
- 30: Programgrupper - medlemmer
- 32: Licensgrupper - medlemmer
- 34: Medarbejdere i DEFF

FORORD

2011 var et travlt år i DEFF, hvor mange nye aktiviteter og etableringen af nye programgrupper så dagens lys. Samtidig var 2011 en slags overgangsår, det organisatoriske set-up var på plads til at udrulle DEFFs nye strategi, men et folketingsvalg i efteråret udsatte den glædelige begivenhed.

På vegne af Styregruppen vil jeg takke de afgåede programgrupper og særligt deres formænd for det store slid, de har lagt i deres arbejde for DEFF. Programgrupperne fik et halvt års længere levetid end oprindeligt påtænkt, og jeres indsats har i høj grad bevirket, at det gode samarbejde mellem DEFF-bibliotekerne har været holdt intakt. Det samme gælder licensgrupperne. Alle har sået spirende frø, som har resulteret i et væld af gode projekter. Tak for den store indsats.

De nye programgrupper kom til medio 2011. De er organiseret ud fra fire overordnede indsatsområder og skal altså være med til at profilere og udmønte DEFFs nye strategi, som blev lanceret den 8. marts 2012. Arbejdet med den nye strategi er allerede godt i gang, og vi kan med spænding se frem mod det arbejde, der ligger forude. Efter folketingsvalget i september kom der en ny regering til, der som den forrige har fokus rettet mod vækst og

innovation som forudsætning for et konkurrencedygtigt og mere produktivt Danmark. Det er præcis denne dagsorden, vi med den nye strategi søger at skrive DEFF ind i.

Som en naturlig udløber af DEFFs nye strategi blev der i 2011 med ansættelsen af en salgskonsulent taget skridt til at indføre indtægtsdækket virksomhed. Et af formålene med denne aktivitet bliver at få betaling for services til institutioner og virksomheder, der ligger uden for DEFFs tre ministerområder. Dette, også for at sikre ressourcer til centrale indsatser i den nye strategi.

I håbet om at du vil læse denne årsberetning med interesse.

Med venlig hilsen og god læsning.

Mai Buch
Formand, Styregruppen for DEFF

INDLEDNING

Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) er en tværministeriel samarbejdsorganisation for danske fag-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker (FFUerne). DEFF er samfinansieret af Kulturministeriet, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser (Uddannelsesministeriet) samt Ministeriet for Børn og Undervisning (Undervisningsministeriet).

DEFFs overordnede ledelse varetages af Koordinationsudvalget bestående af repræsentanter fra

de tre nævnte ministerier. Udvalget har den overordnede beslutningskompetence for DEFF. Den strategiske retning og tilskud til projekter beslutes af DEFF Styregruppen, der består af repræsentanter udpeget af hvert ejer-ministerium samt en eksternt formand.

DEFF Sekretariatet koordinerer det daglige arbejde og betjener både Koordinationsudvalget, Styregruppen og de fire programgrupper. DEFF Licenser forhandler og administrerer arbejdet med de centrale konsortielicenser.

KOORDINATION

OM DEFFs VIRKE

Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) arbejder for, at forskere, undervisere og studerende på uddannelsesinstitutioner og universiteter har adgang til relevant information gennem brugervenlige systemer og vejledning af høj kvalitet.

DEFF bidrager til en optimal udnyttelse af forskningsbaserede informationsressourcer og til samarbejde mellem bibliotekspartnerne, fælles udviklingsprojekter samt etableringen af en teknisk infrastruktur.

DEFF har tre overordnede mål:

- Slutbrugernes udnyttelse af elektroniske ressourcer, både kvalitativt og kvantitativt, skal forbedres

- Samarbejdet mellem uddannelses-, fag- og forskningsbibliotekerne skal styrkes og omfatte nye samarbejdspartnere
- Resultaterne skal dokumenteres, formidles og udbredes til offentligheden.

DEFF-samarbejdet omfatter fælles udvikling i de tilfælde, hvor samarbejde giver større udbytte end summen af lokale initiativer. Dette sikrer en bedre samlet udnyttelse af bibliotekernes ressourcer. Når DEFFs nye strategi lanceres i 2012, vil målgruppen for DEFF-bibliotekernes services udvides yderligere. Der tænkes her på såvel offentlige som private virksomheder, herunder særligt de små- og mellemstore (SMVer), samt færdiguddannede universitetskandidater (alumner).

INFORMATIONSDGANG

AKTIVITETER I DEFF 2011

DEFF Sekretariatet

Som nævnt i forordet har 2011 været en slags overgangsår. Dels blev den nye strategi skrevet færdig og godkendt af Styregruppen, så den var klar til lancering og implementering, dels blev programgrupperne siden 2007 erstattet af nye fra sommeren 2011. Således havde de afgående grupper et naturligt fokus på afrapportering, mens de nysammensatte grupper fokuserede på at udfærdige nye handlingsplaner og finde deres ben. Betjeningen af disse, som blev navngivet ud fra den nye strategis fire hovedindsatsområder, blev derfor også et væsentligt indsatsområde for DEFF Sekretariatet. Projektarbejdet blev udfordret yderligere af, at Finansministeriet indførte dispositionsbegrænsninger. Dette satte projektbevillingerne i bero i en længere periode af året, idet Styregruppen her ikke måtte bevilge midler.

Et betydeligt indsatsområde for DEFF har i de senere år været betjening af Open Access Udvalget. Udvalget afleverede tidligt i 2011 den endelige rapport med anbefalinger til gennemførelse af en officiel dansk politik på området. Arbejdet har herpå ligget lidt stille i en tid, men en række initiativer er taget i mellemtiden. Sekretariatet fortsætter sin indsats i form af støtte til Dansk Open Access Netværk (DOAN), og der er også i Knowledge Exchange regi aktivitet. Her er der bl.a. udfærdiget et katalog med Open Access succeshistorier (www.oastories.org).

Der blev sidst på året taget tiltag til yderligere forenkling i ansøgningsprocedurerne til DEFF-midler, idet Sekretariatet lancerede en elektronisk ansøgningskabelon (<http://deffpuljen.bs.dk/>). For at synliggøre projekter – også efter endt projektforløb – blev der ligeledes udviklet en Projektbank, hvor alle igangværende som afsluttede DEFF-projekter nu er gjort tilgængelige (<http://projekter.bibliotek ogmedier.dk/deff>).

DEFF Licenser

Forhandlingerne om fornyelser for 2012 havde stort fokus, idet budgetterne for de danske institutioner var beskåret eller fremskrevet med meget små stigninger. Der blev derfor tidligt på året nedsat en referencegruppe bestående af personer med mandat fra de enkelte universiteter, således at der hurtigt kunne gives feedback på priserne for 2012. Gruppens indsats og tilbagemeldinger gav DEFF et værdifuldt mandat over for forlagene, idet der kunne gives institutionsspecifikke tilbagemeldinger. Gruppen har evalueret forløbet primo 2012, og erfaringerne benyttes ved de fremtidige fornyelsesprocedurer. Licensaftaler for det danske konsortium beløb sig i år til 157 mio. kr., en stigning på knap 10 mio. kr.

DEFF Licenser har også bidraget til og deltaget i de to licensgrupper LUB og LUFs arbejde. Mere om dette i beretningens senere afsnit.

HANDLINGER

- Vi lancerer i samarbejde med Styregruppen den nye strategi for DEFF
- Vi støtter fortsat strategiske tiltag inden for Open Access-området
- Vi vil i samarbejde med Styregruppen være opsøgende ift. nye brugergrupper og søge nye partnerskaber med henblik på at skaffe midler til at udvide DEFFs services
- Vi vil facilitere de nye programgruppers arbejde med at realisere indholdet i de nye handlingsplaner
- Vi lancerer et nyt helpdesksystem
- Vi støtter udviklingen af indtægtsdækket virksomhed
- Vi deltager i afklaringen af fremtidens Electronic Ressource Management System (ERMS)
- Vi deltager i et dokumentleveringsprojekt
- Vi strømliner fornyelsesprocessen.

LINKS

DEFF Licenser:

www.deff.dk/licenser/om-licenser

Open Access Udvalget:

www.deff.dk/projekter-og-tilskud/aktuelle-indsatsomraader/open-access/open-access-udvalget

Knowledge Exchange:

www.knowledge-exchange.info

DEFFs strategi:

www.deff.dk/om-deff/formaal-og-strategi

STRATEGI OG INDSATS 2012

En særlig opgave i 2012 er lanceringen og implementeringen af DEFFs strategi for 2012-2016 *Biblioteker som katalysator for udviklingen af Danmark som innovativt samfund.*

Ny strategi – nye ambitioner

Det er en ambitiøs strategi, der sigter højere og bredere end nogensinde før i DEFFs historie. Med fokus på at lade biblioteksservices indgå som en væsentlig bidragsyder til at gøre Danmark konkurrencedygtigt og til at innovere og øge produktiviteten, har DEFF Styregruppen sat barren højt. Fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne har i årevis sikret forskerne adgang til ny forskningsbaseret viden og har således bidraget til at skabe et solidt fundament for dansk forskning. En tilsvarende effekt hos erhvervslivet synes oplagt.

DEFFs målgrupper og services har udviklet sig og spredt sig som ringe i vandet siden etableringen i 1998. Således er der potentielt skabt adgang for 65 % af den fremtidige arbejdsstyrke til DEFF-bibliotekernes digitale tilbud. Sekretariatet vil fort-

NY STRATEGI

sat fokusere på de traditionelle kerneydelser som betjening af forskere, undervisere og studerende ude på institutionerne. Udrulningen af strategien vil dog utvivlsomt også kræve en ekstraordinær indsats. Ikke mindst af DEFFs Styregruppe, som tiltænkes en væsentlig rolle i dialogen med de nye interessenter som eksempelvis erhvervsfremme- og servicesystemet, små og mellemstore virksomheder (SMV) samt ikke mindst potentielle finansielle bidragsydere.

I forlængelse af strategiarbejdet bliver det en positiv udfordring at få løbet de nye programgrupper godt i gang og konsolideret deres arbejde. Deres handlingsplaner er godkendt af Styregruppen, og der ventes god projektaktivitet i 2012.

Licenser og indtægtsdækket virksomhed

På licenssiden ansættes der i 2012 en konsulent til bemanding af et nyt arbejdsområde: Indtægtsdækket virksomhed. Konsulenten skal som udgangspunkt varetage arbejdet for de institutioner, som DEFF Licenser betjener, og som ikke er en del af DEFFs tre ministerområder. Der forventes en positiv synergieffekt og et øget serviceniveau som følge af dette initiativ til fælles fordel for konsortiedeltagerne.

NYE PROGRAMGRUPPER

PROGRAMGRUPPE A:

ADGANG TIL VIDEN FOR ALLE VIA EN OPTIMAL DIGITAL INFRASTRUKTUR

Formanden har besluttet at etablere en mindre, effektiv og målrettet programgruppe. Deltagerne er udpeget efter deres kompetencer, samarbejdsevner og evnen til at fokusere på de områder, hvor der er brug for fælles DEFF-projekter. Samtidig forventes deltagerne at tage ejerskab for projekterne og dermed skabe gode og innovative projekter, som gør en forskel for brugerne i DEFF-landskabet.

Indsatsområder

Med udgangspunkt i DEFF-strategien og programgruppens formål har gruppen identificeret tre indsatsområder:

1. NEMMERE adgang for flere til mere
2. Nærmere adgang for FLERE til mere
3. Nærmere adgang for flere til MERE.

Programgruppens mål er at udvikle, udnytte og koble DEFF-bibliotekernes tekniske infrastrukturer og information på en måde, som sikrer optimal og

effektiv udnyttelse af bibliotekernes ressourcer. Det skal ske gennem samarbejde og fælles tekniske løsninger, hvorved skabes gode løsninger for DEFF-bibliotekernes brugere.

Fokus på mobilitet

Det gennemgående tema for de tre indsatsområder er, at de skal understøtte bibliotekerne i at lave løsninger, som understøtter brugernes behov for mobilitet. Mobilitet skal her forstås som værende optimal tilgængelighed i forhold til platform og i forhold til, hvor behovet er. Mobilitet vil således have programgruppens fokus i relation til alle kommende projekter. Set i lyset af de forskellige veje, som bibliotekerne går ad i valget af mobilløsning, er det vanskeligt at se oplagte kandidater til nye fælles DEFF-projekter målrettet mobile platforme. Da de mobile løsninger dog afspejler desktopløsningerne, er det dog vigtigt, at nye basale infrastrukturkomponenter i DEFF-regi altid udvikles med begge platforme i fokus.

INFRASTRUKTUR

HANDLINGER

- Vi vil bidrage til, at integreret søgning bliver det udbredte søgekoncept
- Vi vil bidrage til, at Pay Per View er et udbredt alternativ til licensfrikøbte materialer
- Vi vil arbejde for gennemsigtighed i forhold til adgang til materialer på tværs af institutioner, Pay Per View og dokumentleveringsservice
- Vi vil arbejde for et differentieret serviceniveau mht. levering
- Vi vil arbejde for adgang til forskningsinstitutioners forskningsregistrering og frie publikationer
- Vi laver projekter, hvor mobilitet er tænkt ind i alt
- Vi vil arbejde for, at brugergrupperne alumner og private og offentlige virksomheder er indarbejdede begreber på DEFF-bibliotekerne.

LINKS

Om programgruppen:

www.deff.dk/projekter-og-tilskud/aktuelle-indsatsomraader/programgruppe-a-adgang-og-infrastruktur

Programgruppens projekter:

<http://projekter.bibliotekogmedier.dk/indsatsomraade/Programgruppe%2520A%253A%2520Adgang%2520og%2520infrastruktur>

PROGRAMGRUPPE B:

KOMPETENCER OG TJENESTER TIL STØTTE FOR UNDERVISNING, LÆRING OG UDVIKLING

Programgruppe B arbejder under den brede overskrift UDDANNELSE og retter sig mod udvikling i biblioteks- og læringsmiljøer. Programgruppe B ønsker at rammebeskrive en række indsatsområder, hvor biblioteker i et samspil med respektive uddannelsesmiljøer kan søge midler til iværksættelse af eksperimenterende projekter.

Fokus og indsatsområder

Programgruppen fokuserer på biblioteks- og læringsmiljøer ved Social- og Sundhedsskolerne (SoSu), Erhvervsakademier, Voksenuddannelsescentre, gymnasieuddannelser, professionsuddannelser samt universitetsuddannelser. De ansøgte projekter skal være eksperimenterende projektsamarbejde, som fører til innovation (forstået som udvikling, der skaber øget værdi i praksis), og bevæge sig inden for flg. tre indsatsområder:

1. Uddannelsesbiblioteker som ressource i læringsmiljøerne
2. Udvikling af kommunikation og markedsføring af biblioteksservices og -ressourcer (baseret på brugerindsigt og forståelse af brugernes behov)
3. Udvikling af kompetencer – flytte kompetenceperspektivet i bibliotekerne.

Bibliotekerne skal effektivt og på meningsfuld vis løse opgaver og udbyde services, som er relevante for deres individuelle og institutionelle brugere, i Programgruppe Bs tilfælde studenten og uddannelsesinstitutionen. Ydelserne skal på én gang være fagligt og økonomisk bæredygtige.

HANDLINGER

- Vi vil etablere strategiske netværk, alliancer og partnerskab til uddannelsesaktører på både det uddannelsesfaglige og -politiske niveau i Danmark
- Vi vil iværksætte eksperimenter, som kan føre til innovation imellem bibliotek og uddannelse
- Vi vil bygge på brugercentrerede principper (fortolke iagttagelse af og input fra brugere)
- Vi vil arbejde i spændet mellem det fysiske og virtuelle biblioteks- og læringsmiljø
- Vi vil inddrage allerede udviklet national og international viden
- Vi vil skabe bæredygtige resultater (er økonomisk forsvarlige, har faglig tyngde samt blivende effekt og kan deles bredt i biblioteks- og uddannelsesmiljøer).

LINKS

Om programgruppen:

www.deff.dk/projekter-og-tilskud/aktuelle-indsatsomraader/programgruppe-b-services-til-studerende

Programgruppens projekter:

<http://projekter.bibliotekogmedier.dk/indsatsomraade/Programgruppe%2520B%253A%2520Services%2520til%2520studerende>

PROGRAMGRUPPE C:

KOMPETENCER OG TJENESTER TIL STØTTE FOR FORSKNING OG UDVIKLING

Programgruppen har med udgangspunkt i uddannelses- og forskningsinstitutionernes etablerede forskerservices fokus på ny teknologi og nye modeller for videnskabelig kommunikation, styrkelse af moderinstitutionens synlighed, tæt samarbejde med videnskabelige miljøer og endnu bedre adgang til relevant materiale. Programgruppen indgår i tæt internationalt samarbejde gennem Knowledge Exchange. Der arbejdes inden for fire indsatsområder.

Fokus og indsatsområder

1. Forskningsdata

Forvaltning af forskningsdata vil være et kritisk forskningsstrategisk område i årene fremover. Forskningsdatas opbevaring, sikring, fremfindelse og genbrug vil have betydning for forskningskvalitet, effektivitet, innovation og synergi. Et projekt *Forvaltning af forskningsdata*, som alle universitetsbibliotekerne deltager i, har påbegyndt et udredningsarbejde om universiteters og forskningsråds holdninger til og politik om forskningsdata.

2. Informationskompetence

Det er et centralt område at styrke forskeres og underviseres informationskompetence.

Forskningsprojekter såvel som forskningsbaseret undervisning vil styrkes betydeligt, såfremt eksisterende litteratur, informationskilder samt brugerrettigheder og ophavsret inddrages endnu mere kvalificeret end hidtil. Der er derfor ansøgt om et projekt med titlen *Publiceringsstrategier*, hvor alle universitetsbiblioteker og VIA University College deltager.

3. Open Access

Programgruppen følger, hvad der sker fra ministeriel side i forhold til en dansk Open Access-strategi, og vil koncentrere sig om konkrete projekter, som fører til umiddelbare resultater. Der arbejdes tæt sammen med Knowledge Exchange, OpenAIRE og Dansk Open Access Netværk.

4. Virtual Research Environments (VRE)

Der hersker stor uklarhed om, hvad begrebet VRE står for. Programgruppen initierer en fælles dansk definition og forståelse af begrebet og vil danne sig et billede af, hvordan DEFF-bibliotekerne kan bidrage til at fremme af brugen af VRE som et væsentligt redskab for forskere.

A B
C D

E I
G H

HANDLINGER

- Vi vil gennem projekter arbejde med at styrke samarbejdet mellem fag-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker
- Vi vil for at sikre samarbejde mellem bibliotek og forskningsinstitution og gennemføre vores projekter med størst mulig brugerinddragelse
- Vi vil sikre, at resultaterne af vores projekter kan genbruges af flere/alle for herved at skabe blivende effekt
- Vi vil fokusere på forskningsdata, informationskompetence, Open Access og Virtual Research Environments
- Vi vil gennem projektet *Forvaltning af forskningsdata* arbejde med at udrede universiteters og forskningsråds synspunkter og politik vedr. primære datasæt på universiteterne
- Vi vil igangsætte projekt *Publiceringsstrategier*
- Vi vil igangsætte projekt *Undersøgelse af Open Access til artikler i nordiske (herunder danske) tidsskrifter og fagblade.*

LINKS

Om programgruppen:

www.deff.dk/projekter-og-tilskud/aktuelle-indsatsomraader/programgruppe-c-services-til-forskere

Programgruppens projekter:

<http://projekter.bibliotekogmedier.dk/indsatsomraade/Programgruppe%2520C%253A%2520Services%2520til%2520forskere>

Programgruppens wiki:

<http://forskergruppen.deff.wikispaces.net>

PROGRAMGRUPPE D:

KOMPETENCER OG TJENESTER TIL STØTTE FOR INNOVATION OG ERHVERVSFREMME

Baggrund for programgruppens arbejde

Ifølge DEFFs nye strategi skal Danmarks konkurrenceevne øges, og de offentlige serviceydelser udvikles. Derfor er vækst og innovation en nøglemålsætning. DEFF vil således udvide sin traditionelle målgruppe til også at omfatte offentlige og private virksomheder, herunder bl.a. erhvervsfremmesystemet samt SMVer. Der har været gennemført flere forprojekter for at kvalificere de egentlige projekter, som gruppen ønsker gennemført.

Opgaven med at varetage denne nye målgruppes interesser skal varetages af DEFF programgruppe D. Tiltag inden for programgruppen skal overvejes og udføres for nye midler i DEFF. Programgruppen ser det derfor som en væsentlig sideløbende opgave at tilvejebringe disse gennem samarbejde med eksisterende erhvervsudviklingsprogrammer.

Fokus og indsatsområder

Programgruppe D har defineret fire indsatsområder:

1. Access

Der er påvist et udtalt behov for adgang til gratis og licensbelagt viden. Derfor ønsker gruppen at udvikle forretningsmodeller, der matcher og målret-

tes de ønskede behov. Gruppen vil således fokusere på både den gratis og den licensbetalte adgang.

2. Kompetenceløft

Det er programgruppens opfattelse, at et kompetenceløft af de personer, der skal involveres i de nye aktiviteter, er en væsentlig forudsætning. Det gælder både for erhvervsfremmesystemet og SMVerne samt for de studerende og underviserne og for bibliotekerne.

3. Videnspredning

Indsatsen er fokuseret på synliggørelse og profilering af bibliotekstjenester, der påviser effekten af den konkrete brug af DEFF-ressourcer og forskningsbaseret viden. Et succeskriterium og en afledt effekt af videnspredningen vil som minimum være en gennemtestet case.

4. Profilering

Det skal ikke kun være den 'traditionelle' biblioteksservice, der leveres af DEFF-institutionerne. En relancering/optimering af bibliotekernes rolle ift. det private erhvervsliv/SMVer for at gøre fag-, forsknings- og uddannelsesbibliotekerne (FFUerne) mere proaktive.

HANDLINGER

- Vi vil lave konkrete samarbejdsmodeller, som kan anvendes for at sikre samarbejde mellem FFUerne og erhvervsservicesystemet
- Vi vil lave en uddybning af *Houghton rapporten* fra 2011 for at se hvilke typer af virksomheder, som har udtalt, at adgang til viden giver meromsætning, nye produkter og hurtigere udvikling
- Vi vil lave en klarlægning af hvilke brancher og virksomheder, der ansætter akademikere. Formålet er, at programgruppen på den måde opnår indsigt i, hvor der er potentiale for kompetenceløft
- Vi vil som minimum lave én gennemtestet case, som påviser effekten af den konkrete brug af DEFF-ressourcer og forskningsbaseret viden hos DEFFs nye målgrupper.

LINKS

Om programgruppen:

www.deff.dk/projekter-og-tilskud/aktuelle-indsatsomraader/programgruppe-d-services-til-innovation-og-erhvervsfremme

Programgruppens projekter:

<http://projekter.bibliotekogmedier.dk/indsatsomraade/Programgruppe%2520D%253A%2520Services%2520til%2520innovation%2520og%2520erhvervsfremme>

LICENSGRUPPEN FOR UDDANNELSESBIBLIOTEKER (LUB)

For licensgruppen begyndte året med en ny formand, idet Heidi Jørgensen (University College Sjælland) afløste Karin Lodberg (VIA University College), der har været formand siden LUBs start i 2007.

Der har været afholdt tre ordinære møder i 2011 samt deltagelse i DEFF Online den 29. september, hvor temaerne var opdelt efter medicin, engineering, humaniora og management/økonomi. Dagen forløb fint med udstilling og oplæg fra godt 30 forlag og med deltagelse af lige knap 100 interesserede og aktive biblioteksfolk.

Temaerne på licensmøderne hen over året har været handlingsplanen for licensområdet, evaluering af servicedeklarationen, undersøgelse af nye licensmuligheder, ERMS og orientering om den generelle økonomiske situation for institutionerne.

Videndeling

LUBs wiki har i 2011 været pænt besøgt. Det er wikiens formål at give mulighed for større videndeling omkring bibliotekernes markedsføringstiltag og

undervisning i forhold til de elektroniske ressourcer. Vi betragter videndelingen og den gensidige inspiration som overordentlig vigtig, idet institutionerne, der er repræsenteret i LUB, i stort omfang leverer studerende til de videregående uddannelser og dermed er kommende brugere af forskningsbibliotekerne.

Ny DEFF strategi

DEFF lancerede 1. juli 2011 de fire nye programgrupper, hvor LUB har været repræsenteret i programgruppe B: Kompetencer og tjenester til støtte for undervisning, læring og udvikling. Her har LUB været med til at udbrede budskabet til de respektive uddannelser, så der her kan findes inspiration til at starte projekter op, der kan styrke programgruppen og dermed DEFFs strategi. Det har været projekter, der via udvikling er med til at skabe værdi i praksis for uddannelserne i Danmark som for bibliotekerne. Det gælder uddannelser ved social- og sundhedsskolerne, erhvervsakademier, voksenuddannelsescentre, gymnasierne og professionsuddannelserne, hvor alle er repræsenterede i LUB.

HANDLINGER

- Vi vil fortsat arbejde for licenser til e-bøger i DEFF-regi
- Vi vil arbejde med at udvikle kendskabet til LUBs wiki
- Vi vil fortsat arbejde med at videndele og inspirere på e-ressourceområdet
- Vi vil være med til at forhandle fleksible, økonomirigtige licenser til institutionerne
- Vi vil arbejde med at sprede budskabet for den nye strategi.

LINKS

Licensgruppen for Uddannelsesbiblioteker (LUB):

www.deff.dk/licenser/licensgrupper/lub

LUBs wiki:

www.lubwiki.wikispaces.com

Handlingsplanen for DEFF Licenser:

www.deff.dk/licenser/licenser-generelt/handlingsplan

Servicedeklarationen:

www.deff.dk/licenser/licenser-generelt/servicedeklaration

Ny DEFF strategi:

www.deff.dk/projekter-og-tilskud/aktuelle-indsatsomraader/ny-deff-strategi

LICENSER

LICENSGRUPPEN FOR UNIVERSITETER OG FORSKNINGSBIBLIOTEKER (LUF)

I 2011 har der været afholdt fire licensmøder. Omdrejningspunktet har i høj grad været årets fornyelser men også drøftelser af forbehandling af nye projekter. I efteråret blev DEFF Online afholdt med god tilslutning.

Licensgrupperne, herunder LUF, er fastholdt som væsentlige spillere i den nye DEFF-organisering, som blev implementeret i 2011. I forhold til de nye programgrupper er licensgruppen repræsenteret i programgruppe C - Kompetencer og tjenester til støtte for forskning og udvikling.

Økonomiske udfordringer

Den økonomiske krise har præget årets licensforhandlinger, hvor situationens alvor kunne betyde, at flere af konsortiets større biblioteker ville være på vej ud af flere aftaler. Især de flerårige aftaler, hvor udfordringen således bestod i at fastholde konsortiet og dermed opnå en tilfredsstillende pris. Både licensgruppen og en referencegruppe bestående af repræsentanter fra Forskningsbibliotekernes Chefkollegium (FC) og LUF har været involveret i arbejdet med at finde løsningsmodeller, og forhandlingsstrategien lykkedes langt hen ad vejen.

Pay Per View

Licensgruppen har i løbet af 2011 behandlet og anbefalet igangsættelse af et projekt til undersøgelse af Pay Per View for mindre forskningsbiblioteker og andre. Muligheden for fleksibelt indkøb som alternativ til eksisterende pakker har længe været efterspurgt og yderligere aktualiseret af presset på bibliotekernes materialebudgetter. Dette er implementeret i et projekt, som igangsættes primo 2012. En del af projektet involverer DEFF Licenser med konceptudvikling og forhandlinger med forlag.

Digitaliserede licensbetingelser

Projektet vedrørende ERMS er afsluttet. Der er skabt en miniportal med digitaliserede licensbetingelser og titellister til glæde for biblioteker i DEFF-samarbejdet, der nu kan genbruge data og tilrette dem til lokale behov. Portalen muliggør også nye muligheder for udtræk på tværs af licenserne - eksempelvis hvilke rettigheder licenserne giver med hensyn til e-kompender eller fjernlån.

HANDLINGER

- Vi vil arbejde for flere licenser til danske e-bøger
- Vi vil finde egnede løsninger for langtidsbevaring af licensbaseret materiale
- Vi vil undersøge statistikværktøjer til konsortiebrug
- Vi vil arbejde for en optimering af licensfornyelser.

LINKS

Licensgruppen for Universiteter og Forskningsinstitutioner (LUF):

www.deff.dk/licenser/licensgrupper/luf

Handlingsplanen for DEFF Licenser:

www.deff.dk/licenser/licenser-generelt/handlingsplan

Servicedeklarationen:

www.deff.dk/licenser/licenser-generelt/servicedeklaration

Open Access:

www.deff.dk/projekter-og-tilskud/aktuelle-indsatsomraader/open-access

LICENSER

KNOWLEDGE EXCHANGE

Knowledge Exchange (KE) er det internationale videndelingssamarbejde, som DEFF siden 2005 har været aktiv i. KE-initiativets partnere er ud over DEFF Joint Information Systems Committee (JISC) i Storbritannien, Deutsches Forschungsgemeinschaft (DFG) i Tyskland og universitetsorganisationen SURFfoundation i Holland. KE-sekretariatet har til huse i DEFF.

Strategy Forum

Det sjette *Strategy Forum* blev afholdt den 25.-26. oktober i Noordwijk, Holland. Dette års forum fokuserede på udviklingen indenfor og arbejdet med primære forskningsdata. Til inspiration for partnernes arbejde med området var der oplæg fra George Strawn, Networking and Information Technology Research and Development (NITRD), om udviklingen i USA, og Pirjo-Leena Forsström, CSC Finland, orienterede om arbejdet i Finland.

Der var enighed blandt partnerne om vigtigheden af at fokusere på forskningsdata i den kommende periode, heriblandt at udvikle kompetencer for administrationen af data. Ligeledes konkluderedes det, at områder som 'semantic web' og den fort-

satte udvikling af digitale fag- og forskningsbiblioteker er meget væsentlige områder.

Arbejdsgrupper og aktiviteter

I 2011 har der været følgende arbejdsgrupper nedsat i KE-regi:

- Interoperability of Digital Repositories
- Licensing
- Open Access
- Primary Research Data
- Virtual Research Environments.

Af aktiviteter kan fremhæves:

- *Success stories in Open Access* – website, der formidler en samling af historier om værdien af Open Access, set fra forskellige interessenters side af bordet
- Workshop om *Scholarly Journals in Transition to Open Access* på COASP 2011, Tallinn
- *A Surfboard to Riding the Wave* – et overblik over situationen og status inden for forskningsdata i de fire partnerlande som svar på EU-kommissionens *Riding the Wave* rapport
- Roundtable og workshop om *Virtual Research Environments*.

HANDLINGER

- Vi vil udvikle og styrke samarbejdet med internationale partnere
- Vi vil arbejde på at involvere nye potentielle partnere
- Vi vil styrke indsatsen for at åbne adgangen til resultaterne af offentlig finansieret forskning
- Vi vil bidrage til arbejdet med Europas digitale agenda.

Links

Knowledge Exchange:

www.knowledge-exchange.info

Joint Informations Systems Committee:

www.jisc.ac.uk

SURFfoundation:

www.surfoundation.nl/en/pages/default.aspx

Deutsche Forschungsgemeinschaft:

www.dfg.de/index.jsp

Success stories in Open Access:

www.oastories.org

INTERNATIONAL
VIDENDELING

REGNSKAB 2011

Samlet regnskab 2011	kr.
FL-bevilling	20.700.000
Indtægt for licenskøb	157.000.000
Videreført 2010	4.523.000
Tilbageførte midler 2011	176.000
Udgifter til licenskøb	157.000.000
Samlet bevilling	25.399.000
Omkostninger programområder	
Arktiktur & Middleware	1.150.000
Informationsforsyning	1.385.000
Mødet med Brugeren	750.000
Nye Institutioner	1.220.000
Programgruppe A – Adgang	2.723.000
Programgruppe B – Studerende	1.897.000
Programgruppe C – Forskere	1.056.000
Programgruppe D – Innovation	1.466.000
Kontrakter	1.500.000
Tilskud til køb af licenser	1.040.000
Strategi	782.000
Uden for programområder	1.930.000
Omkostninger programområder i alt	16.899.000
Omkostninger drift	
Omkostninger til rejser, konferencer og publikationer	1.000.000
Overhead til Bibliotek og Medier	1.600.000
Sekretariat	5.900.000
Omkostninger drift i alt	8.500.000
Omkostninger i alt	25.399.000
Til videreførsel til 2012	0

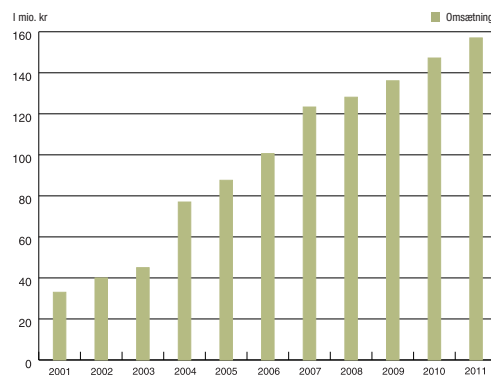

Bevillingen i 2011 var på i alt kr. 20,7 mio. kr. Der var i 2011 et stort videreført beløb fra 2010 grundet den dispositionsbegrænsning, DEFF blev underlagt i sommeren 2010. Som regnskabet afspejler, var 2011 året, hvor både de gamle og nye programgrupper var aktive. På baggrund af handlingsplaner godkendt af DEFF Styregruppen ultimo 2010, arbejdede programgrupperne videre i foråret og lavede projekter for ca. 4,5 mio. kr. Efter sommerferien startede de nye programgrupper op, og på styregruppemødet i november 2011 blev der uddelt midler til projekter for ca. 7 mio. kr. Alt i alt er der altså anvendt midler til projekter for over 11 mio. kr. Derudover er der anvendt midler til at færdiggøre strategien, der er givet et driftstilskud til WAYF, ligesom andre mindre projekter uden for programgrupper har fået tilskud.

I de sidste tre år er der anvendt lidt over 1 million kr. på tilskud til indkøb af licenser, hovedsagligt tilskud til gymnasier m.fl. Fremover falder tilskuddet til DEFF med de 800.000 kr., som anvendes hertil, da det fra starten af gymnasiernes m.fl. indtræden i DEFF var en treårig bevilling.

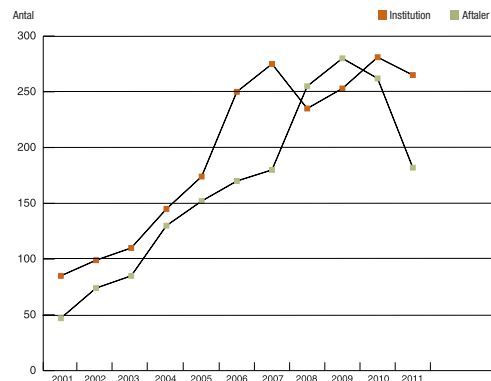
Omkostningerne til Sekretariatet og Licenser, herunder løn og overhead, ligger på samme niveau som de tidligere år. Den ene million kr. forbrugt til rejser og konferencer m.m. dækker alle Styregruppens og Sekretariatets aktiviteter samt programgruppemedlemmernes rejser.

Licensomsætning pr. år i mio. kr.

Figur 1: Figuren viser forsknings- og uddannelsesbibliotekernes voksende indkøb af elektroniske ressourcer gennem DEFF i årene 2001-2011.

Udvikling af antal licenser og institutioner

Figur 2: Figuren illustrerer antallet af aftaler og institutioner siden 2001. Nedgangen i kurven 2007/2008 over institutioner skyldes fusionerne på universitets- og professionshøjskolerne. Nedgangen i kurven i 2011/2012 over aftaler skyldes administrative omlægninger.

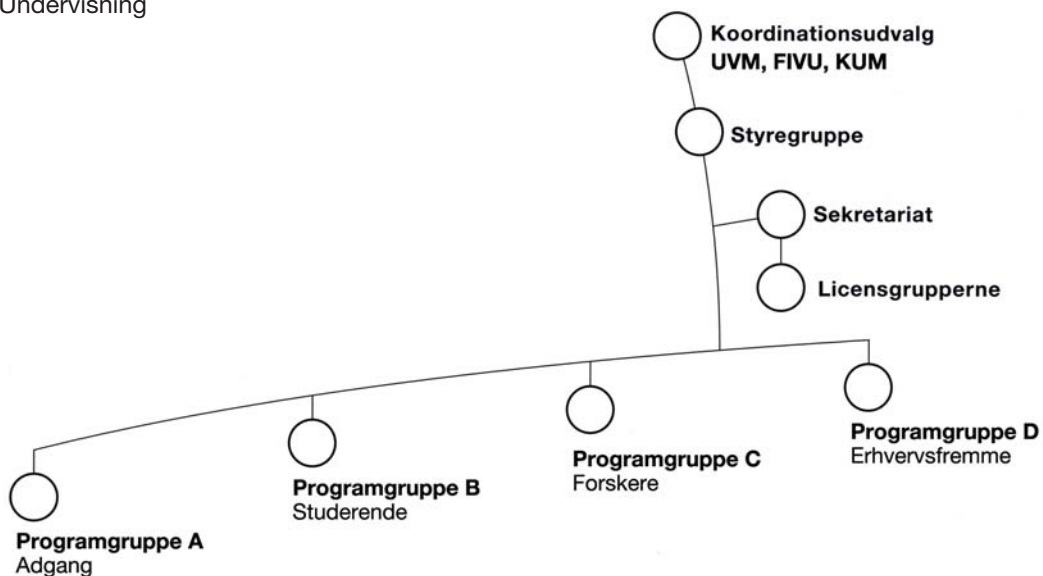
ORGANISERING

Koordinationsudvalget for DEFF

- Afdelingschef Steen Kyed, Kulturministeriet (**formand**)
- Kontorchef Per Voetmann, Kulturministeriet
- Direktør Hans Müller Pedersen, Styrelsen for Forskning- og Innovation
- Specialkonsulent Peter Uffe Meier, Styrelsen for Forskning- og Innovation
- Direktør Lars Mortensen, Ministeriet for Børn og Undervisning

DEFF-ansvarlig
Vicedirektør Bo Öhrström
Styrelsen for Bibliotek og Medier

Styregruppen for DEFF

- Adm. direktør Mai Buch, Competencehouse
(**formand**) (1)
- Vicedirektør Birte Christensen-Dalsgaard,
Det Kongelige Bibliotek (2)
- Direktør Svend Larsen, Statsbiblioteket (3)
- Særlig rådgiver, Annette Winkel Schwarz,
Danmarks Tekniske Universitet (4)
- Overbibliotekar Niels-Henrik Gylstorff,
Aalborg Universitetsbibliotek (5)
- Dekan Carsten Riis, Aarhus Universitet,
Det Teologiske Fakultet (6)
- Lektor Knud Holch Andersen,
Thisted Gymnasium (7)
- Rektor Lis Randa, Erhvervsakademi Dania (8)
- Biblioteksleder Peter Rubeck Olesen,
Professionshøjskolen University College
Nordjylland (9)
- Direktør Jens Thorhauge,
Styrelsen for Bibliotek og Medier (10)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

PROGRAMGRUPPER

Programgruppe A. Adgang til viden for alle via en optimal digital infrastruktur

Formand:
Peter Mathiesen

- Peter Mathiesen, Det Kongelige Bibliotek (**formand**)
- Kasper Løvschall, Aalborg Universitetsbibliotek
- Christian Tønsberg, Danmarks Tekniske Informationscenter
- Søren Ærendahl Mikkelsen, Statsbiblioteket
- Christian Vandel, Det Kongelige Bibliotek
- Tonny Hjelmberg Laursen, CBS Bibliotek
- Jacob-Steen Madsen, University College Nordjylland
- Bo Öhrström, DEFF Sekretariatet
- Lise Mikkelsen, DEFF Sekretariatet.

Programgruppe B. Kompetencer og tjenester til støtte for undervisning, læring og udvikling

Formand:
Karen Harbo

- Karen Harbo, ASB Bibliotek, Aarhus Universitet (**formand**)
- Tonie Asp, Roskilde Universitetsbibliotek
- Mette Bechmann, CBS Bibliotek
- Heidi Jørgensen, University College Sjælland
- Marianne Pedersen, VIA University College, Holstebro
- Kira Stine Hansen, Københavns Universitets Biblioteks- og Informationservice
- Jane Rasmussen, Statsbiblioteket
- Thomas Vibjerg Hansen, Aalborg Universitetsbibliotek
- Thomas Skov Jensen, Danmarks Tekniske Informationscenter
- Thomas Kaarsted, Syddansk Universitetsbibliotek
- Anne Sandfær, DEFF Sekretariatet.

HVEM?

Programgruppe C. Kompetencer og tjenester til støtte for forskning og udvikling

Formand:
Claus Vesterager
Pedersen

- Claus Vesterager Pedersen, Roskilde Universitetsbibliotek (formand)
- Gudrun Hansen, Aalborg Universitetsbibliotek
- Lars Nondal, CBS Bibliotek
- Bertil Dorch, Københavns Universitets Biblioteks- og Informationservice
- Tonny Skovgård Jensen, Statsbiblioteket
- Gitte Andersen, Danmarks Tekniske Informationscenter
- Bjarne Christensen, Syddansk Universitetsbibliotek
- Lone Jensen, ASB Bibliotek, Aarhus Universitet
- Per Steen Hansen, VIA University College
- Anne-Mette Morthorst, ASB Bibliotek, Aarhus Universitet
- Lars Jørgensen, Roskilde Universitetsbibliotek
- Mikael Karstensen Elbæk, Danmarks Tekniske Informationscenter
- Anne Sandfær, repræsentant for Knowledge Exchange
- Mikkel Christoffersen, DEFF Sekretariatet.

Programgruppe D. Kompetencer og tjenester til støtte for innovation og erhvervsfremme

Formand:
Peter Flodin

- Peter Flodin, University College Metropol (formand)
- Majken Caroline Jacobsen, Erhvervsstyrelsen
- Tove Bang, ASB Bibliotek, Aarhus Universitet
- Steen Ammentorp, InfoGate
- Henning P. Nielsen, Novo Nordisk Library & Information Centre
- Marianne Nilsson, Erhvervsakademi Dania
- Nils Thidemann, Aalborg Universitetsbibliotek
- Jakob Nedergaard Mortensen, DEFF Sekretariatet.

LICENSGRUPPER

Licensgruppen for Uddannelsesbiblioteker (LUB)

Formand:
Heidi Jørgensen

- Heidi Jørgensen, University College Sjælland (formand)
- Karin Lodberg, VIA University College
- Birgitta Vikström, Professionshøjskolen Metropol
- Margit Andresen, University College Capital
- Rie Gøgsig Petersen, University College Syddanmark
- Lisbeth Møller Michelsen, University College Lillebælt
- Kristine Hinrichsen, University College Nordjylland
- Peter Hald, Ingeniørhøjskolen i København
- Connie Kjærgaard, Syddansk Erhvervsskole, Biblioteket Odense
- Margit Erdmann, Vejle Handelsskole
- Peter Ravn, Københavns Erhvervsakademi
- Sofie L. Wodschow, Det Administrative Bibliotek
- Lisbeth Andersen, Hasseri Gymnasium
- Merethe Bloch Stein, Espergærde Gymnasium & HF
- Kathrine Hejlskov, SoSu Nykøbing Falster
- Karin Gottenborg Jensen, Københavns Voksenuddannelsescenter
- Benedicte Kirkegaard (observatør), Gentofte Bibliotekerne
- Birgitte Sass (suppl.), University College Sjælland
- Lone Hansen (suppl.), University College Nordjylland
- Helena Ekelund (suppl.), Handelsskolen København Nord
- Susanne Nielsen (suppl.), Uddannelsescenter Holstebro
- Inger Larsen (suppl.), Frederiksværk Gymnasium
- Lone Foss Brink (suppl.), Nærum Gymnasium
- Dorte Birkegaard Thuesen, DEFF Licenser
- Kirsten Due, DEFF Licenser.

HVEM?

Licensgruppen for Universiteter og Forskningsinstitutioner (LUF)

Formand:
Anna Mette
Morthorst

- Anna Mette Morthorst, ASB Biblioteket, Aarhus Universitet (**formand**)
- Anette Schneider, Danmarks Tekniske Informationscenter
- Birgit Břejnebo, CBS Biblioteket
- Inge-Berete Moltke, Det Kongelige Bibliotek/Københavns Universitetsbibliotek
- Jette Fugl, Københavns Universitet, Det Biovidenskabelige Fakultetsbiblioteket
- Lene Stampe Mortensen, Roskilde Universitetsbibliotek
- Lone Madsen, Syddansk Universitetsbibliotek
- Lone R. Katberg, Aalborg Universitetsbibliotek
- Marianne Vadgaard Christensen, Statsbiblioteket
- Tanja Maj Jakobsen, Danmarks Tekniske Informationscenter
- Lisbeth Rasmussen, Det Informations Videnskabelige Akademi, Biblioteket
- Birgitta Vikström, Professionshøjskolen Metropol
- Ilse Schødt, LSF – Danske Regioner
- Kirsten Bisgaard, LSF - Forsvarets Bibliotek, Kuppet
- Hanne Christensen (suppl.), LSF - Danske Regioner
- Lotte Jørgensen, DEFF Licenser
- Kirsten Due, DEFF Licenser.

MEDARBEJDERE

DEFF Sekretariatet

Sekretariatschef René Olesen
Specialkonsulent Anne Sandfær
Specialkonsulent Lise Mikkelsen
Konsulent Jakob Nedergaard Mortensen
Konsulent Mikkel Christoffersen
Kontorfuldmægtig Lotte Pantawapirom.

DEFF Licenser

Sekretariatschef Kirsten Due
Bibliotekskonsulent Lotte Eivor Jørgensen
Bibliotekskonsulent Dorte Birkegaard Thuesen
Bibliotekskonsulent Susanne Christoffersen
Bibliotekskonsulent Karen H. Ibanez
Sekretariatsmedarbejder Kristina Kierkegaard.

Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

Tlf.: 33 73 33 73
Mail: deff@kulturstyrelsen.dk
www.deff.dk

